

Karar Verme Becerisi

Karar kelimesi sözlüklerde “bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı” olarak tanımlanmaktadır. Bizler doğumumuzdan ölüme kadar geçen süre içinde sürekli olarak karar vermemizi gerektiren problem durumlarıyla karşılaşmaktayız.

Bazı insanlar günlük yaşamında karar vermeyi gerektiren bir durumla karşılaştığında kolayca karar veremez. Ne yiyeceğini, ne giyeceğini, nereye gideceğini saatlerce (bazen de günlerce) düşünür. Bu kişilerin bir kısmında da verdiği kararın doğru olup olmadığı konusunun kafalarını sürekli meşgul ettiği görülür. Kararsızlık, hem kararsızlık yaşayan kişi için hem kararsız kişinin kararsızlığından etkilenen kişiler için çok yıpratıcı bir süreçtir.

Karar vermek;

- Ne istediğini bilmeyi,
- Kendini tanımayı,
- İş isteklerini, gereksinimlerini, zorunluluklarını bilmeyi,
- Dış koşulları değerlendirmeyi,
- Sonuçları öngörebilmeyi gerektirir.

Bir kişinin kararsızlık yaşayıp yaşamayacağını etkileyen en önemli etmen onun kişilik yapısıdır. Fakat kararsızlığın ortaya çıkma nedeni kişilik yapıları arasında büyük farklılıklar göstermektedir.

Kararsızlığı etkileyen konular arasında;

- Özgüven eksikliği,
- Seçenekler arasından seçim yapamama,
- Neyin, hangisinin önemli olduğuna karar verememe,
- Ayrıntıya takılıp kalma,
- Kararı karşıdakinin vermesini bekleme,
- Karşıdakinin kıramama,
- ‘Hayır’ diyememe,
- Bilgi sahibi olmadığı bir konuyla karşı karşıya olma,
- Karşıdakinin baskın tutumu,
- Her türlü kararın olumsuz sonuçlar içermesi sayılabilir.

ÖZGÜVEN

Karar vermek, öncelikle özgüven gerektirir. Özgüveni yüksek kişiler daha kolay karar verirler. Sağlıklı bir özgüvene sahip kişiler yeterince bilgi sahibi olmadıkları durumlarda konuyu başkasına danışmaktan hiçbir rahatsızlık duymazlar. Sağlıksız ya da şişirilmiş bir özgüvene sahip kişiler çoğu zaman çok kolay karar verirler. Bilgi sahibi olmadıkları bir konuda bile araştırmaya gerek duymadan kolayca bir karara varabilir, başkalarından görüş alma ihtiyacı duymazlar. Aldıkları kararın en doğru karar olduğunu düşünür ve kararın doğruluğunun tartışılmasına katlanamazlar.

ÇEKİNGENLİK/UTANGAÇLIK

Çekingen ve utangaç kişilerin kararsız kalmalarının en önemli nedeni verdikleri karar nedeniyle başkalarının gözünde değerinin düşeceği endişesidir. Verdiği kararın beğenilmeyebileceğini, eleştirilebileceğini, yanlış anlaşılabilirliğini ve tepki görebileceklerini düşünerek endişelenirler. Çekingen kişiler için diğer bir önemli sorun da verdiği kararı nasıl açıklayacağı ve uygulayacağıdır.

MÜKEMMELİYETÇİLİK

Kararsızlık yaşanmasına neden olan en önemli etmenlerden birisi de sonu olmayan mükemmeliyetçiliktir. Böyle bir mükemmeliyetçilikte kişi ne yaparsa yapsın, ne kadar uğraşırsa uğraşsın mükemmel ulaşamadığını düşünür. Her yaptığı ve her yapılanda eksik bir şeyler bulur. Ayrıntılarla uğraşmaktan, ayrıntılara takılıp kalmaktan belli bir sonuca varamaz. En iyiyi, en güzeli, en mükemmel yapmaya çalışırken karar veremezler.

BAĞIMLILIK

Kendi başına karar veremeyen ve kendi adına başkasının karar vermesini bekleyen bağımlı kişilik yapısına sahip kişiler, her konuda kendi adına başkasının karar vermesini isterler. Onların bu beklentileri dışarıdan kararsızlık gibi görünebilir.

KARŞISINDAKİNİN SEVGİSİNİ KAYBETME KORKUSU

Karşısındaki insanın sevgi ve ilgisini kaybetmemek uğraşısında olan insanlar bir yandan kendi isteklerini, bir yandan karşıdakinin isteklerini düşünürken kararsız kalabilirler. Kendi isteklerini yapmaya çalışırlarsa muhtaç olduğunu düşündüğü sevgiden mahrum kalacaklarını düşünürler. Çoğu zaman hiçbir istekleri, gereksinimleri yokmuş gibi davranır; karar vermeyi ya karşı tarafa bırakır ya da onun istek ve ihtiyaçlarına göre hareket ederler.

HATA YAPMA KORKUSU

Karar vermek bir yanılla seçim yapmadır. Yerine göre de bir risk almaktır. Yaptığı seçimin hata olabileceğini düşünmek birçok insanı kararsız bırakır. Hata yapma korkusu yaşayanlar hata yaparsa kendisinin kaybedebileceğini ya da diğer insanların olası tepkilerini düşünür ve bunları abartırlar.

Karar Verme* Süreci

Karmaşık bir fikri veya süreci kolay anlaşılır bir şekilde sunmanız mı gerekiyor? Bir süreç infografiği her adımın yaratıcı, sadeleştirilmiş bir açıklamasını bilgilendirici bir şekilde verebilir.

1

VERİLECEK
KARARI
TANIMLAYIN

Karar vermede birinci adım, verilecek kararın ne olduğunu açıkça tanımlamaktır.

Kararlar bir amaca ulaşmak için verilir. Amaçlar ayrıntılı bir şekilde belirlenmelidir.

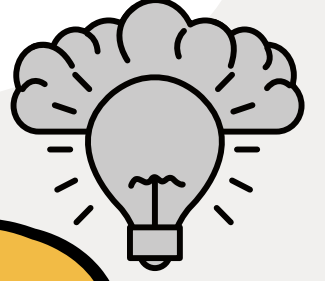
2

KARARDAN
BEKLEDİĞİNİZ
SONUCU
BELİRLEYİN

3

BİLGİ
TOPLAYIN

Sağlıklı karar verebilmek için en önemli koşullardan birisi, verilecek kararlarla ilgili mümkün olduğunca çok bilgi toplamaktır. Bu bilgiler kitaplardan, çeşitli kişilerle yapılacak görüşmelerden, gözlemlerden ya da başka yollardan edinilebilir.

Eldeki bilgilerden yola çıkılarak seçeneklerin yani kararların neler olabileceği üzerinde düşünülerek tüm seçenekler belirlenmelidir. Her bir seçeneğin üzerinde tekrar düşünerek kararın olumlu ve olumsuz sonuçları değerlendirilmelidir.

4

4. SEÇENEKLERİ VE BU SEÇENEKLERİN HER BİRİNİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARINI BELİRLEYİN

HAZIR MİSİNİZ?

Eldeki bilgilerden yola çıkarak
KARAR VERİN..

Kararını Ver

Bir zamanlar, her şeyden sürekli şikayet eden; her gün hayatının ne kadar berbat olduğundan yakınan bir kız vardı. Hayat, ona göre, çok kötüydü ve sürekli savaştıktan, mücadele etmekten yorulmuştu. Bir problemi çözer çözmez, bir yenisi çıkıyordu karşısına. Genç kızın bu yakınmaları karşısında, mesleği aşçılık olan babası ona bir hayat dersi vermeye niyetlendi. Bir gün onu mutfağa götürdü. Üç ayrı cezveyi suyla doldurdu ve ateşin üzerine koydu. Cezvelerdeki sular kaynamaya başlayınca, bir cezveye bir patates, diğerine bir yumurta, sonuncusuna da kahve çekirdeklerini koydu. Daha sonra kızına tek kelime etmeden, beklemeye başladı. Kızı da hiçbir şey anlamadığı bu faaliyeti seyrediyor ve sonunda karşılaşacağı şeyi görmeyi bekliyordu. Ama o kadar sabırsızdı ki, sızlanmaya ve daha ne kadar bekleyeceklerini sormaya başladı. Babası onun bu ısrarlı sorularına cevap vermedi.

Yirmi dakika sonra adam, cezvelerin altındaki ateşi kapattı. Birinci cezveden patatesi çıkardı ve bir tabağa koydu. İkincisinden yumurtayı çıkardı, onu da bir tabağa koydu. Daha sonra son cezvedeki kahveyi bir fincana boşalttı.

Kızına dönerek sordu:

- "Ne görüyorsun?"
- "Patates, yumurta ve kahve", diye alaylı bir cevap verdi kızı.
- "Daha yakından bak bir de" dedi baba, "patatese dokun."

Kız denileni yaptı ve patatesin yumuşamış olduğunu söyledi.

- "Aynı şekilde, yumurtayı da incele."

Kız, kabuğunu soyduğu yumurtanın katılaştığını gördü. En sonunda, kızının kahveden bir yudum almasını söyledi. Söylenileni yapan kızın yüzüne, kahvenin nefis tadıyla bir gülümseme yayıldı.

- "Bütün bunlar ne anlama geliyor baba ?"

Babası patatesin de, yumurtanın da, kahve çekirdeklerinin de aynı sıkıntıyı yaşadıklarını, yani kaynar suyun içinde kaldıklarını anlattı. Ama her biri bu sıkıntı karşısında farklı farklı tepkiler vermişlerdi. Patates daha önce sert, güçlü ve tavizsiz görünürken, kaynar suyun içine girince yumuşamış ve güçten düşmüştü. Yumurta ise çok kırılmandı; dışındaki ince kabuğun içindeki sıvıyı koruyordu. Ama kaynar suda kalınca, yumurtanın içi sertleşmiş katılaştı... Ancak, kahve çekirdekleri bambaşkaydı. Kaynar suyun içinde kalınca, kendileri değiştiği gibi suyu da değiştirmişlerdi ve ortaya tamamen yeni bir şey çıkmıştı.

"Bir sıkıntı kapını çaldığında nasıl tepki vereceksin? Patates gibi yumuşayıp ezilecek misin? Yumurta gibi, kalbini mi katılaştıracaksın? Yoksa, kahve çekirdekleri gibi, başına gelen her olayın duygularını olgunlaştırmasına ve hayatına ayrı bir tat katmasına izin mi vereceksin?"

KARAR SENİN

